

Ο Φίλιππος Τζερν, 28.11.1992

ΚΡΙΤΙΚΗ ΘΕΑΤΡΟΥ

«ΛΥΣΣΑΣΜΕΝΗ ΓΑΤΑ» του Τέννεση Ουϊλλιαμς από το Σατιρικό Θέατρο

Σκηνοθεσία: Αντώνης Φουστέρης.

Σκηνικά κοστούμια: Κώστας Καυκαριδής.

Μουσική: Σάββας Σάββα.

Παίζουν: Πόπη Αβραάμ, Βασίλης Βασιλάκης, Ανδριάν Κωνσταντούπουλου, Παντελής Αντωνάς, Ελλη Κυριακίδου, Δημήτρης Ξύστρας, Πέτρος Μιχάλας, Χάρης Πισίας, Κάτια Λοΐζου.

Η παράσταση είναι ανεβασμένη από το σκηνοθέτη Αντώνη Φουστέρη με πλήρη συνειδητοποίηση των εσωτερικών κανόνων του έργου του Τέννεση Ουϊλλιαμς. Όπως και στο έργο έτσι και στην παράσταση η κάθε σκηνή αποτελεί σημαντική εξέλιξη του χαρακτήρα του κάθε ήρωα. Στους διαλόγους οι ηθοποιοί δεν απαγγέλλουν εναλασσόμενους μονολόγους αλλά αλληλοψάχνονται, συμπλέκονται σε μονομαχίες ή σε ψυχαναλυτικές καταλύσεις. Ο σκηνοθέτης, σύμφωνα με την παρτίουρα του συγγραφέα, αλλάζει ρυθμό και τόνο, η παράσταση προχωρά πότε με μαλακά βήματα γάτας, με υπόκωφη ένταση, πότε με τραχές εκδηλώσεις σοκ, για να ανοίξει το βάθος του είναι του κάθε χαρακτήρα.

Η φύση του έργου και ακολούθως και της παράστασης είναι τέτοια, που το σκηνοθετικό στήσιμο αποτελεί μόνο την μισή δουλειά. Η προκαταρκτική εργασία του σκηνοθέτη με τους ηθοποιούς έχει σαν αποτέλεσμα τη δημιουργία των λεπτομερών προδιαγραφών των ρόλων. Κατά πόσο αυτές εκτελούνται σε κάθε παράσταση εξαρτάται από πολλούς παράγοντες. Η παράσταση βγήκε τόσο δεμένη, που όλα τα στοιχεία της αλληλοεξαρτώνται ειδικά από τον υποκριτικό τομέα. Φτάνει ένας από τους ηθοποιούς να δώσει χαμηλότερο τόνο ή να εισάξει νέες νότες στην ψυχολογική του διάθεση και όλα θα αλλάξουν αλησιδωτά και θα προσαρμολοστούν. Αυτή είναι η καλύτερη απόδειξη ότι ο σκηνοθέτης έφτασε στο στόχο του να δημιουργήσει πυκνή και ζωντανή ψυχολογική ατμόσφαιρα.

Οτι αφορά την ποιητική ατμόσφαιρα της παράστασης, μια και ο σκηνοθέτης γράφει στο σημείωμα του ότι θέλει «να ακουστεί ο ποιητής Τέννεση Ουϊλλιαμς», νομίζω πως η δημιουργία της χρειαζόταν πολύ περισσότερη μουσική επένδυση. Ο Σάββας Σάββα με καταπληκτική ευκολία αναπαράγει κάθε μουσικό είδος και τα κομμάτια που έγραψε για την παράσταση ήταν ότι ακριβώς χρειαζόταν αλλά ήταν ανεξήγητα λίγα. Διότι πως αλλιώς το πυκνό μαύρο σκοτάδι έξω από τις άσπρες βεραντόπορτες μπορεί να μετατραπεί σε ζεστή υγρή νύχτα του αμερικάνικου Νότου; Μόνο με μουσική...

Το σκηνικό του Κώστα Καυκαριδή με την στέρα του δομή και τις αρχιτεκτονικές του προεκτάσεις υπογραμμίζει την ιδέα του αρχοντικού, του κτήματος, του ζηλευτού αντικειμένου του πάθους των

μελλοντικών του υποψήφιων διαδόχων. Συμβάλλει πολύ στην δημιουργία του ποιητικού επιπέδου της παράστασης, όχι όμως της ποιητικής διάθεσης.

Τώρα θα ήθελα να δούμε αναλυτικά μερικές από τις υποκριτικές δουλειές. Και πρώτα τον Γκούπερ από τον Παντελή Αντωνα. Με μια προσεκτική ματιά μπορεί κανείς να ξεχωρίσει την προδιαγραφή του σκηνοθέτη και το κατά πόσο την εκτελεί, την γεμίζει ο κάθε ηθοποιός. Ο Γκούπερ του Αντωνα είναι μια πραγματική εκπλήρωση του στόχου της παρουσίας αυτού του ήρωα στο έργο. Είναι γεμάτος με την πίστη στο δίκαιο του, με την εσωτερική λογική του χαρακτήρα.

Στην περίπτωση της Ελλης Κυριακίδου ο Α. Φουστέρης δεν ήταν σε θέση να υπολογίσει πόσο καλά την ξέρουμε σαν ηθοποιό. Το προσωπικό της στυλ ταιριάζει στο ρόλο της απλής επιθετικής κυράς που υποδύεται, εμείς όμως όταν η ηθοποιός δεν αλλάζει μανιέρα, βλέπουμε μπροστά μας μάλλον την Ελλη Κυριακίδου παρά την ηρωίδα της.

Ο σκηνοθέτης νοσητευμένος με την μορφή της Μάγκυ της Γάτας, ωραίοι οι ζωϊκή της δύναμη και βρίσκει το συναισθηματικό κλειδί του έργου στην «πίστη» της Μάγκυ με την έννοια που χρησιμοποιεί αυτή την λέξη ο Μπρίκ χωρίς να προσδιορίζει -πίστη... σε τι; Δεν συμμέριζται η γνώμη του Παππού για το ανήσυχο της βλέμμα που την εξισώνει με την Μάε. Ίσως είναι η μόνη περίπτωση που διαφνώ με την σκηνοθετική «προδιαγραφή» η οποία προσθέτει θετικότητα στη Μάγκυ και στο φινάλε εξηγεί την αλλαγή συμπεριφοράς του Μπρίκ μόνο σαν επιβράβευση των προσπαθειών της. Ετσι ο ρόλος χάνει την εσωτερική του λογική και η Πόπη Αβραάμ προσφεύγει περισσότερο στο εξωτερικό παίξιμο φτιάχνοντας μια Γάτα αρκετά σίγουρη στις παιχνιδιάρικες της κινήσεις, χωρίς να έχει την απειλοποιημένη αγωνία στα μάτια, τόσο ουσιαστική για την ηρωίδα του Ουϊλλιαμς.

Κατ' εμένα η αλλαγή συμπεριφοράς του Μπρίκ είναι αποτέλεσμα του λυτρωτικού ψυχαναλυτικού διαλόγου με τον πατέρα του όπου ο Μπρίκ αναγκάζεται να λύσει τον κόμπο των ενοχών του, να ξεδιπλώσει τον φόβο της ντροπής για τις σχέσεις του με τον Σκηπερ να αναγνωρίσει την ευθύνη του για το θάνατο του φίλου του την οποία μέχρι τότε επίμονα απαρνιόταν και σαν αποτέλεσμα να σταματήσει να κατηγορεί τη Μάγκυ. Ο Βασίλης Βασιλάκης παίζει σε τόνους χαμηλούς αλλά είναι σωστή εσωτερικά και πείθει. Ο Παππούς (Δημήτρης Ξύστρας) προσπαθεί να μεταδώσει στο γιό του το χάρισμα της κατανόησης προς τους άλλους και το να μοιραστεί μαζί του το θαύμα του να είναι κανείς ζωντανός. Ένας καταδικασμένος στο θάνατο είναι στο έργο πηγή δύναμης συναισθημάτων πίστης, κατανόησης. Ο Ξύστρας είναι εξαιρετικός, όλα τα πιο πάνω φαίνονται στο παίξιμο του. Δεμένος με τον Β. Βασιλάκη σ' ένα διάλογο - μονομαχία του μεταδίδει την εσωτερική του δύναμη. Ειλικρινά νιώθω πως έχω πολύ καιρό να συναντηθώ με τον Ξύστρα ηθοποιό σ' ένα ρόλο του επιπέδου του. Μακάρι να είχε τέτοιες ευκαιρίες και στο ρεπερτόριο του ΘΟΚ στην δύναμη του οποίου, ανήκει.

ΜΟΛΕΣΚΗ ΝΟΝΑ